

Dagligdag i Trinitatis Sogn j.f. Politievennen

Indlæg i Politievennen 1829-42

Transskriberet af Jon Eilenberg, 2006

Dagligliv i Trinitatis sogn i første halvdel af det 19. århundrede

12/7 1829:

Et Stødende Skue i Gothersgaden.

I vide, høistærede Matroner! at Særken er en for Øiet modstridende Gjenstand; hvorfor da hænge dem offentligt frem paa Gaden til Alles Skue? Skjuler dette Klædebon kjønt, ærede Madamer, og naar I vaske det, saa tørrer det der, hvor ikke Alle kunne begloede det; thi vee Den, Forargelsen kommer fra! Saaledes vilde Moralisten kunne raabe, naar han 3 à 4 Gange ugentligt havde Lielighed til at betragte den Række af Særker og Skjorter m.M., der hænge langs ad Muren imellem Sprøitehuset og Exerceerhuset i Gothersgaden, og som aldeles ikke afgive noget kjønt prospect for Forbigaaende; ikke at tale om, at Vinden undertiden fører den Fortouget Passerende en saadan vaad, pjaltet Særk i Øinene; man veed heller ikke, hvorvidt saadant Noget er overensstemmende med Potitielovene om Gadeorden, men man vover her at ønske det afskaffet, som noget Upassende i en af Hovedstadens største og smukkeste Gader.

2/1 1830:

Nyanlagte Møddinger paa Store Kjøbmagergades Fortouge.

Det er forunderligt, at Folk, hvem det efter Politieanordningerne paaligger, at holde Fortougene rene, og som man om Morgenen virkelig ogsaa seer at bortfeie al Ureenlighed, endog den nyfaldne, fine, hvide Snee, at disse Folk, siger jeg, kunne bilde sig ind, at det paa nogen Maade kan være tilladeligt, paa de samme Fortouge at udbære og henlægge den ureenligste af al Ureenlighed, den, hvoraf al anden laaner sit kraftigste Navn –Gjødning af Kreaturer. Og dog seer man hyppigen paa Store Kjøbmagergade og formodentlig ogsaa paa mange andre Gader, at Rendesteensbrædterne ere valgte til Møddingsteder. I landsbyer (hvor NB. En stor Mødding er den bedste Skat) har Møddingen rigtig nok som oftest sin Plads ud mod Gaden; men heri Staden, vil det dog neppe taales. Især ere de smaa Møgbunker, som ligge tværsover Fortougene meget farlige for Fodgængere, der ikke have saa megen Dandsemesterraskhed, at de ved et par kunstige Bukkespring –som forresten ere komiske nok ar see paa, naar ingen Skade skeer- kunne gjenvinde den Balance, de havde tabt, ved at snuble over det uformodede Anstød. Naar disse Bunker ere hvide af Snee, kunne de i Tasmørket og ved Lygteskinnet ikke bemærkes, om endog temmelig

gode Øine see sig for. Og naar det falder i Tø, kommer man paa slige Steder til at vade i en Møddingpøl.

Man kan vist nok haabe, at vort aarvaagne Politie vil sørge for, at afskaffe denne Uskik.

6/2 1830

Farlige Glidebaner paa Store Kjøbmagergades Fortouge.

Hvor uforskammede de kjøbenhavnske Gadedrenge ere, beviser det tilfulde, at de adskillige Steder paa Store Kjøbmagergade, som dog er en af Stadens Hovedgader, langs paa Fortougene, have oprettet Glidebaner. Dette er i særdeleshed Tilfældet udenfor Regentsen, hvor Fortouget bestaaer af flere Glidebaner. Men ligesaa meget man maa forundre sig over denne Drengenes Hardiesse, lige saameget maa man forundre sig over, at dette Fortoug. Som næsten ei er at passere, og disse Glidebaner, der allerede have existeret næsten i mere end tre Uger, ei ere blevne ophugne.

Da dette Fortoug er meget farligt om Dagen, ikke at tale om Aften, for Fodgængere, og da der ingen Time gaaer, uden at jo nogen falder paa det, saa anmoder man Vedkommende om, at det maa ophugges.

30/4 1831

Trinitatis Kirkegaard.

I en stor Stad opliver Alt, som minder os om den fri Natur, og skjønt vi have saa mangen Erindring herom i Kjøbenhavn, have vi dog Intet at miste.

Trinitatis Kirkegaard kunde afgive et behageligt Skue for Beboere af en Deel af Kjøbmagergaden, Landemærket og Springgaden; men som Kirkegaarden nu seer ud, mindes man kun med Bedrøvelse hvad den har været som Gravlund, medens man beklager dens nuværende Tilstand: Pladsen selv er besaaet med Stene og Andet, som Gadedrengene kaste derind; nogle Gravsteder vansires af faldefærdige Rækværker; træerne er kjendeligen stævnedes af uøvede Hænder; Rækværket ved Mellemgangen trænger haardt til Eftersyn af Snedker og Maler.

Naar dette og Mere, som kjendeligen trænger til Hjælp, blev istandsat og vedligeholdt bedre end hidtil, vilde Øiet fryde sig, og Eiendomsbesidderne, især i Landemærket og Springgaden, kunde da, naar de, fornemmeligen i Springgaden, tillige gave deres Eiendomme et zirligere Ud- og Indvortes, saaledes som enkelte Eiendomsbesiddere allerede have begyndt, regne paa at faae dannede Familier i og passende Leie af deres Eiendomme.

Man beder derfor høie Vedkommende skjænke denne Sag Opmærksomhed, hvorved maaske kunde komme i Overveielse, om ikke Gangen, der befærdes meget, kunde skjænkes en række

fliser og Gadedrengene, som nu spærre den, bortjages. Den pæl, der staaer ved Indgangen til Springgaden, synes at være overflødig, da det vist ikke vil falde Nogen ind at kjøre ind i Gangen.

29/10 1831:

Advarsel til Communicanterne i Trinitatis Kirke.

Søndagen den 23e dennes communicerede jeg og min Hustrue i Trinitatis Kirke, og efterlod i en Stol, i den Brede Gang, da vi gik op til Alteret: et par sorte Skindhandsker, et rødtærnet Lommetørklæde, en rødtærnet Sypose med forgyldt Laas og Kjæde, hvori var 4 Mk. 5 sk., et rødtærnet Lommetørklæde og en Elfenbeens Snuustobaksdaase, som alt var borte da vi kom ned igjen, uden at derom kunde erholdes nogen Oplysning. Jeg offentliggjør dette, for at Andre, i lignende Tilfælde, kunde vide sig for Skade at tage vare.

7/10 1837:

Sammenliging imellem Holmens og Trinitatis Kirkegaard her i Staden, og ærbødigst Spørgsmaal til høie Vedkommende i denne Anledning.

Som man har erfaret, har den herlige og følgeværdige Skik fundet Sted hele Sommeren, at Porten til Holmens Kirkegaard her i Staden har faaet aaben om Eftermiddagen til fri Adgang for Alle og Enhver, der ville bringe sine kjære Afdøde et eller andet Offer eller fryde sig ved at gaae omkring paa dette Sted, der, liig en skjøn Have, maa fremkalde sand Agtelse for den Mand, der selv holder denne Kirkegaard i en saadan Stand, at den søger sin Lige. Om man for denne Adgang skylder Kirkens høitærede Væрге, S. T. Hr. Etatsraad Viborg, sin første Tak, eller dens ligesaa dristige som fordringsløse Overgraver, Hr. Gerdtzen, vides ikke; -men hvo af disse Tvende (hvoraf den Sidste under Adgangen personlig er nærværende, saa at umulig nogensomhelst Misbrug eller Uorden der kan finde Sted) der har Krav paa almeen Taknemmelighed -men især af Sognets Beboere- for denne Indretning, bringes denne af En, der her maa søge lidt Erstatning for hvad der blev Den negtet paa Trinitatis Kirkegaard, til hvis Sogn man hører: frit at kunne dvæle ved de Tuer, hvorunder De hvile, som man har at takke for Alt: og til hvilke Den derimod maa nøies med et skelende Blik at titte ind gennem det Gitterværk, - til hvis Forskjønnelse, i Forening med selve Kirkens, Den dog i sin Tid bidrog sin Skjærv efter Opfordring, selv i et Tidsrum hvor Dens egen Eiendoms Mangler lodes upaaagtede!- Indsenderen spørger fremdeles: Om det er for at frede om det en halv Alen høie Græs, Ukrud og Jord, som man maa vade i paa Trinitatis Kirkegaard for at komme til de Grave man søger hen til, -at denne viise Tillukken finder Sted? Dette synes sandelig latterligt; thi Enhver kan overbevise sig om, at intet Græsstraa findes udenfor Gravene paa Holmens Kirkegaard, og at Alt netop der staaer og er holdt i beundringsværdig Orden, - uagtet fra Adgang dertil tilstædes.- Man vil maaske svare: at Enhver, der vil ind, kan henvende sig til "enten Graveren eller Graverkarlen," for da at blive indladt! - Men, behøver jeg sige: at Den, der først skal løbe hjem til en af Kirkebetjentene, for at tiltrygle eller tilkjøbe sig denne Gunst, vel ikke ret tidt vil

prøve de menneskelige Luners Magt; og ei altid har man Evne til at gribe i Lommen for hver Gang man vil besøge de Grave, der aarlig betales for, - men som indesluttet for de dem Tilhørende under strænge Laas og Lukke, liig Skatte, Ingen maa nærme sig, uden stor Uleilighed, den man ugjerne mere end én Gang udsætter sig for. – Og hvorfor bør ei Kirkegaarden daglig fra og til et vist Klokkeslæt være aaben under Opsigt? Skulle Trinitatis Kirkes Gravere staae mere tilbage i at ville fremme en sand og tilbørlig Bekvemmelighed for deres Sognefolk, end de ved Holmens Kirke, der ei engang fordre noget bestem for Graves Oplægning, men lader det beroe paa Enhvers Evne og Forgodtbefindende?

Ifølge Ovenstaaende haaber man vist: at S. T. Hr. Grosserer Borgen, "Værge for Trinitatis Kirke;" vil være ligesaa redebon til at indføre den heri paapegede gode Skik, som hiin høie veltænkende Embedsmand, og Manges oprigtige Tak vil han høre derfor, isærdeleshed Deres, hvis Kjærlighed til de Forevige ei ophører. Man betvivler iøvrigt, at Trinitatis Kirkegaard vil blive besøgt af Andre end Saadanne, der have Interesse for de der Begravne; thi derfor er dens elendige Tilstand en sikker Borgen.

22/4 1837:

Varsko.

Paa hjørnet af Vognmagergade og Slippen i Nr. 76 er en hvid Puddelhund, som farer paa Folk, der ville gaae op eller ned af Trappen. Endog ved Dagen er den saa glubsk, at man maa oppebie Beboernes Hjelp, og værre maa det være i Mørke. Eieren anmodes derfor om at holde den inde, eller forsyne den med en Mundkurv.

21/12 1839:

Hvo boer i Slippen Nr. 155, 1ste Sal?

Paa ovennævnte Sted findes i Vinduet opstillet 2 Dameportraiter, hvortil Originalerne skulle boe indenfor. Er dette saa, da er det hos os den første Udstilling af denne Art. Om disse Damer skulde være Portraitmalerinder, og ville saaledes give en Prøve af deres Kunstfærdighed, vides ikke; men man veed, at det paa flere Steder i Udlandet skal være Skik, at Skjøger saaledes udstille deres Portraits for at drage Kunder til sig. Da der nu ved vort fortrinlige Politie er truffet den ikke noksom paaskjønnede men meget rosværdige Foranstaltning, at disse Væsener ikke længere tør offentlig udstille deres halvsnøgne Yndigheder i Vinduer og Døre, saa kunde man let falde paa at troe, at de omtalte Fruentimmer være af dette Slags og paa denne Maade vilde omgaae Loven. Dette vil man dog haabe ei lader sig gjøre paa denne Maade, som vel snart vilde blive almindelig. Især paa dette Sted vilde det være en dobbelt Skandal, da der i samme Huus er en Skole, og lige overfor flere offentlige Skoler, og deriblandt en Pigeskole, hvor mange flittige Folks Børn, og deriblandt Indsenderens, skulle dagligen hente deres Undervisning i Dyd og Guds frygt, der skal

være deres bedste Støtte gennem hele Livet. Man forventer altsaa, at en nøiagtig Undersøgelse vil finde Sted, og at fornævnte Damer fjernes fra et Sted, hvor de maae give en sørgelig Forargelse, hvis de drive den smudsige Profession, som her antydet.

14/5 1842:

En styg Uskik i Trinitatis Kirkegang.

Ved at passere ovennævnte Gang har Anmelderen ofte i den sildigere Tid, seet at Karle og Piger have afbanket Gulvtæpper, som vare hængte over Rækværket i Gangen. Selv om Helligdage under Gudstjenesten har saadan Uskik fundet Sted, hvilket var Tilfælde Skjærtorsdag Formiddag under Høimessen. Da Gangen staaer aaben til fri Passage, betrædes den af Mange, som saaledes ikke alene udsættes for at faae deres Klæder tilstøvede, men vel endog kunne faae et Rap i Hovedet af det Spanskrør, som bruges ved Afbankningen. Man haaber, at Kirkens ærede Værge vil søge at hemme dette Uvæsen, ved at paalægge Graverkarlen, der dog jævnlig færdes paa Kirkegaarden, at bortvise dem, som komme i den Hensigt at afbanke Gulvtæpper, samt tillige at bortjage de mange drenge, som næsten dagligen spille Klink eller foretage andre Unoder i Gangen